

798

О С В І Т А НА ХАРКІВЩИНІ

K. 6798

ДВОХТИЖНЕВИЙ БЮЛЕТЕНЬ
ХАРКІВСЬКОЇ ОКРІНСПЕКТУРИ НАРОСВІТИ

№ 7

КВІТЕНЬ

50
20309+

ВИДАННЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОКРІНСПЕКТУРИ НАРОСВІТИ

ХАРКІВ—1928 РІК

ATLANTIC

INDEPENDENT

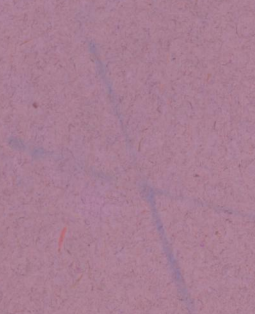
25.7

THE ATLANTIC OCEAN

181

181

181

THE ATLANTIC OCEAN

THE ATLANTIC OCEAN

181

ОСВІТА НА ХАРКІВЩИНІ

БЮЛЕТЕНЬ ХАРКІВСЬКОЇ ОКРУГОВОЇ ІНСПЕКТУРИ ОСВІТИ

АДРЕСА: ХАРКІВ, ПЛОЩА ОКРВИКОНКОМУ. * ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКТОРА 36-26. СЕКРЕТАРЯ 16-76.

№ 7.

15-е КВІТНЯ 1928 РОКУ.

№ 7.

K.6798

ЗМІСТ: Про обрання Окрінспектора Наросвіти. Про випику бюлетеня міськ. осв. установами. Про своєчасне надіслання бюлетеня. Про позику „Зміцнення селянського господарства“. Про виконання колумови. Про складання бюджету на 1928/29 б. р. Схема відчитного звіту для шкіл п/о. Проект 5-тирічного плану культ.-осв. будівництва на Харківщині.

Витяг із протоколу

Харківського Округового Виконавчого Комітету від 4/IV—1928 р.

Слухали:

У х в а л и л и:

Про обрання на округового Інспектора Народньої Освіти.

(Доп. Секр. ОВК'у т. Мороз)

На додаток до постанови Президії ОВК'у за 22/II—28 р. прот. № 85 § 29 обрати на Харківського Округового Інспектора Народньої Освіти *т. Стрільбицького*.

Одночасно кооптувати т. Стрільбицького до складу членів Президії ОВК'у.

Секретаріату ОВК'у подати цю постанову на затвердження чергового Пленума Окрвиконкому.

Просити Президію ВУЦВК'у санкціонувати цю постанову.

Заст. Голови Хар. Округ. Виконавч. Комітету *Канторович*

Секрет. Харк. Округ. Виконавч. Комітету *Мороз*

До всіх освітніх установ м. Харкова, що підлягають Округовій інспектурі Наросвіти.

Про випику бюлетеня

Всі міські освітні установи, які підлягають Окрінспектурі повинні виписати бюлетень Округової інспектури, де містяться всі розпорядження ОкрІНО,—окремо розпоряджень інспектура надсилати не буде.

Замовлення направляти в інспектуру ОкрІНО.

Заступник Окрінспектора *В. Півень*

Секретар *Зайка*

До всіх Райінспекторів Наросвіти.

Окрінспектура Наросвіти має повідомлення, що в декотрих районах школи одержують бюлетень Окрнаросвіти з великим запізненням. Зважаючи на те, що в бюлетені інспектура уміщує термінові розпорядження, потрібно, щоб бюлетень вчасно доходив до освітніх установ; райінспектурі пропонується стежити, щоб бюлетень з району своєчасно надсилався до освітніх установ.

Заст. Окрінспектора *Півень*

Секретар *Зайка*

90314

До всіх Райінспекторів Освіти.

Значіння позики: „Зміцнення селянського господарства“ очевидно, не всіма педробітниками сел нашої округи належно усвідомлено, оскільки до нас надходять іноді відомости з місць про неактивне, а іноді й негативне ставлення вчителів до цієї важливої справи.

Отже ОкрІНО прохає В/поставити це питання на засіданнях райкомів Робосу й разом з ними усунути цей дефект там де він має місце.

Заступник Окрінспектора В. Півень

Секретар Заїка

До всіх Райінспекторів Наросвіти.

Окрінспектура Наросвіти має відомости, що по де-яких районах порушається ціла низка пактів колумови, а саме:

1. Норма роботи в годинах і нагрузка учням по установах дефективного дитинства не виконується.

2. Зарплатня виплачується не на місці роботи й не один раз на місяць, як зазначено в колдоговорі.

3. Спецодяг по нормах не видається.

Крім того в де-яких районах затримується видача зарплатні майже на 2—3 тижня.

Вважаючи таки явища за неприпустиме, Окрінспектура Наросвіти пропонує всім райінспекторам суворо стежити, аби колумову точно виконувалась і в разі будь-яких порушень тих або інших пактів колумови негайно вживати заходів, що до врегулювання справ.

На випадок же несвоечасної виплати зарплатні, не пізніш, як на третій день після наступлення терміну виплати обов'язково повідомляти Окрінспектуру про затримку для прийняття відповідних заходів.

Заступник Окрінспектора Наросвіти В. Півень

Бухгалтер Ададурів

Секретар Заїка

До всіх райінспекторів й освітніх установ м. Харкова та Округи.

Щоб вчасно підготувати роботу в справі складання бюджету на 1928/29 бюджет. рік і виявити всі хиби в цій роботі за минулі роки, а також використати матеріали з місць Окрінспектура прохає надіслати Ваші міркування в таких питаннях:

1. Які нові заходи вважаєте за потрібне перевести в життя у Вашій установі (районі), наприклад, по школах: устаткування кабінетів, обладнання електричної проводки і т. інш., по районах: відкриття нових шкіл то що.

2. Від яких витрат можете відмовитися чи зменшити їх.

3. Ваші міркування з приводу встановлених норм адміністративно-господарчих витрат, харчування, одягу, учбової частини то що.

4. Ваші міркування про те, в якій спосіб має проходити бюджет.

5. Що є зараз найгострішою потребою школи.

Всі Ваші міркування треба докладно обґрунтувати, щоби дати Окрінспектурі певний матеріал.

Треба також освітлити стан інвентаря, будинків, кабінетів, а також загальне становище школи. При цьому Окрінспектура просить взяти на

увагу, що будь які значні асигнування в наступному році навряд чи будуть й тому всі Ваші побажання мають додержуватися лінії раціонального використання асигнувань.

Заст. Окрінспектора Наросвіти **Півень**

Бухгалтер **Ададурів**

Секртар **Заїка**

До Всіх Райінспекторів Наросвіти

Схема відчитного звіту для шкіл п/о

Надсилаючи схему відчитного звіту для груп лікнепу та малописьменних Окрінспектура пропонує зібрати ці відчити на протязі 2-х тижнів після випуску і зведену відомість надіслати до ОкрІНО.

Після переведення випуску вчитель повинен надіслати до Райінспектора такі матеріали:

- а) відчит про роботу за схемою, яку зазначено далі.
- б) щоденник з робочим планом.
- в) зошити 3-х учнів за весь час навчання (найкращого учня, пересічного та найгіршого).
- г) протокол роботи випускної комісії з випускними роботами учнів.
- д) протоколи засідань організації, де ставились відчитні доповіді вчителя про роботу.

Схема відчиту вчителя.

I. Організаційна частина.

1. Назва групи та на якому бюджеті.
2. Скільки учнів було охоплено на початку навчання та на 3-му місяці навчання.
3. Пересічне відвідування у 1 та 2 половині року.
4. Скільки учнів з'явилося до випуску.
5. Скільки з них випущено та склад їх за віком, полом, соціальним станом.
6. Скільки часу провадилось навчання на протязі року (кількість учбових годин).
7. Ступінь забезпеченности учбовими та письмовими приладдями (якими саме).
8. Скільки було охоплено в даному семінарі індивідуально, груповим навчанням та скільки з них випущено.

II. Методчастина.

1. Чи провадилася робота за *програмою НКО*.
Зазначити назви тем та обсяг навичок за окремими дисциплінами, що їх було пророблено.
3. Чи використовувались у групах неписьменних *робочі плани до букварів „Червоний Прапор“ та „Червоні Квіти“*.
4. Як переводилося *планування та облік роботи*.
5. *Методика читання в групах неписьменних та малописьменних*.
 - а) Яких прийомів уживалось щоб надати учням навички свідомого читання.
 - б) В якій мірі вживались різні види читання, хорове, колективне, індивідуальне.
 - в) Чи використовувалася розрізна абетка, та як саме (для груп неписьменних).

6. *Методика письма в группах неписьменных та малописьменных.*
 - а) за якими прийомами переводилося списування.
 - б) в якій мірі використовувалося письмо на пам'ять, як перехідний стан від списування до самостійного письма.
 - в) види письмових робіт в царині:
розвитку письмової мови.
надання учням орфографічних навичок.
7. *Методика математичної грамоти.*
 - а) Який числовий матеріал використовувався для навчання математичній грамоті.
 - б) Які наочні приладдя використовувалися.
8. Чи давалися учням хатні роботи, характер їх та наслідки.

III. Громадська сторона в роботі

1. Чи було самоврядування в школі, його робота.
2. Чи був зв'язок у групах підлітків з ЮП, який саме.
3. Як був зв'язан л/п., з політосвітустановам, яку політосвітроботу переводилося в школі.
4. Чи заснований при школі осередок „Г. Н.“, його робота.
5. Як притягувалося увагу громадських кол до роботи лікпункта й лікнепроботи в даному селі.
6. Який був зв'язок поміж лікпунктом та роботою індивідуально—групового навчання.

В. О. Окрінспектора Наросвіти В. Півень

Пом. Окрінспектора в справах Політосвіти Златківська

Секретар—Заїка

Проект 5-тирічного плану культурно-освітнього будівництва на Харківщині.

1927/28—1931/32 р.

Переходячи до другого десятиріччя радянського будівництва, Харківський Округовий Виконавчий Комітет, ідучи шляхом виконання державних завдань що до планового розвитку всіх галузей народного господарства радянського Союзу, поставив перед собою завдання скласти 5-тирічний план дальнішого розгортання народного господарства та розвитку культурно-соціального будівництва, який охопив би 1927/28—1931/32 бюджетові роки.

Мета такого планування полягає в тім, щоб на підставі досвіду та практики попередніх років передбачити фінансові можливості Харківської округи для наступного п'ятиріччя, закріпити за кожною ділянкою будівництва певні бюджетові перспективи і роботу загально-округового масштабу скерувати так, аби окремі її галузі під кінець планового періоду досягли б максимального розвитку і в той же час гармонійно ув'язувались би з загальним темпом будівництва так Харківщини, як і всієї України.

Поступовий розвиток культурно-освітньої роботи на протязі наступного 5-тиріччя буде залежати перш за все від фінансових можливостей Окрнаросвіти, які складаються з таких джерел: 1) асигнування загально-округового бюджету, 2) спеціальні кошти культурно-освітніх закладів (платня за навчання, прибутки навчальних майстерень та сільського господарства і т. ін.), 3) асигнування господарських організацій що беруть участь в утриманні профосвітніх закладів, 4) прибутки самооплатних закладів і 5) кошти профспілкових та громадських організацій.

Але основною фінбазою Окрнаросвіти є асигнування загально-округового бюджету і тому роля та значіння культурно-освітньої роботи опреділюється, головним чином, перспективами поступового росту місцевого бюджету Харківщини та відсотковою часткою Окрнаросвіти в загально-округовому бюджеті.

За даними Окрфінвідділу поступове зростання загально-округового бюджету Харківщини, без комунальних підприємств м. Харкова, на протязі наступного 5-тиріччя визначається такими цифрами:

26/27 р.	27/28 р.	28/29 р.	29/30 р.	30/31 р.	31/32 р.
28988569	30702220	33087566	35239080	36921419	38590443
100	105,8	114,1	121,2	127,3	133,1

З наведених цифр видно, що загально-округовий бюджет 1926/27 р. під кінець планового періоду збільшується з 28988569 до 38590443 крб., цеб-то на 33,1%, при чому щорічно його зростання пересічно становить 6,6%.

Асигнування загально-округового бюджету на народню освіту визначено такими контрольними цифрами:

26/27 р.	27/28 р.	28/29 р.	29/30 р.	30/31 р.	31/32 р.
8032107	9663672	10418535	11258500	11818500	12458500
100	120,3	129,7	140,1	147,1	155,1

За наведеними цифрами асигнування на народню освіту мусять щорічно зростати пересічно на 11,0%, в той час, коли зростання загально-округового бюджету становлять лише 6,6%; під кінець 5-тиріччя ці асигнування збільшуються з 8032107 до 12458500 карб., цеб-то на 55,1% при збільшенні загально-округового бюджету лише на 33,1% і нарешті, асигнування Окрнаросвіти на протязі всього планового періоду становлять пересічно 31,7% всього бюджету Харківщини.

Таким чином з боку асигнувань загально-округового бюджету, в межах фінансових можливостей Харківської округи, забезпечується цілком сприятливі фінансові передумови для розвитку культурно-освітньої роботи на протязі наступного 5-тиріччя.

А наведена нижче таблиця поступового зростання бюджету Окрнаросвіти в цілому говорить за те, що і з боку додаткових надходжень на народню освіту з інших джерел на протязі всього планового періоду передбачається досить значні суми.

	Асигнування загально-округового бюджету	Додаткові надходження						Примітка
		Спеєкошти	Асигнування господарських організацій	Прибутки самооплатних закладів	Кошти профспілкових та громадських організацій	Разом додаткових надходжень	Всього	
1927/28 р.	9459497	1225040	979960	656114	555350	3416464	12875961	За проектом 5-тирічного плану асигнування місцевого бюджету перевищують контрольні цифри на 2,3%.
28/29 р.	10872785	1445290	1292806	816862	573180	4128138	15000923	
29/30 р.	11652603	1593740	1536812	953108	589660	4673320	16325923	
30/31 р.	12114401	1713900	1785193	964589	612246	5075928	17190329	
31/32 р.	12886288	1775180	2062489	991922	630230	5459821	18346049	
Всього	56985514 71,4	7753150	7657260	4382595	2960666	22753671 28,6	79739185 100	

З наведеної таблиці видно, що асигнування місцевого бюджету за все 5-тиріччя становлять 71,4% загальних витрат Окрнаросвіти, а останні 28,6% покривається додатковими надходженнями з інших джерел.

Щорічні асигнування загально-округового бюджету на весь плановий період певними сумами закріплюється за основними галузями культурно-освітньої роботи—апарат, соцвих, профосвіта і політосвіта.

	Апарат	Соцвих	Проф-освіта	Політ-освіта	Разом
Вихідний рік	245889	5790532	840977	1154709	8032107
1926/27 р. . .	3,05	72,09	10,47	14,39	100,0
Плановий період					
1927/28 р. . .	279589	6595127	1156423	1428358	9459497
28/29 р. . .	306228	7416792	1572686	1577084	10872785
29/30 р. . .	330767	7673542	1906292	1742002	11652603
30/31 р. . .	354016	7780725	2082867	1896793	12114401
31/32 р. . .	378172	8157105	2287259	2063692	12886228
	2,93	63,31	17,75	16,1	100,0

В 1926/27 бюджетовому році зазначений розподіл становив такі %/о/о.

Апарат	Соцвих	Профосвіта	Політосвіта
3,05	72,09	10,47	14,39

Але під кінець 5-тиріччя це співвідношення дає значні зміни:

Апарат	Соцвих	Профосвіта	Політосвіта
2,93	63,31	17,75	16,01

Апарат Окрнаросвіти на протязі планового періоду збільшується через організацію райінспектур, але, не дивлячись на це, витрати на утримання апарату зменшено з 3,05% в 1926/27 р. до 2,93% під кінець 5-тиріччя. Витрати соцвиху протягом попередніх років становили до 72,09%, але в 1929/30 р. мусить бути закінчено проведення плану загального навчання, крім того, в де-якій мірі здешевлюється мережа інтернатних дитустанов, і тому можливо зменшити відсоток соцвиху до 63,31. З другого боку індустріялізація країни вимагає значного збільшення кваліфікованої робсили та підвищення культурного рівня робітничо-селянських мас і тому протягом планового періоду витрати профосвіти поступово збільшується з 10,47 до 17,75% і політосвіти—з 14,39 до 16,01%.

Додаткові надходження на народню освіту закріплюються по основних вертикалях Окрнаросвіти в залежності від типу освітнього закладу або міроприємства, що на них відпускаються ті або інші кошти.

	Соцвих			Профосвіта				Політосвіта			
	Спецкошти	Кошти профес. та громад. організ.	Разом	Спецкошти	Кошти громадських організ.	Самооплатні заклади	Разом	Спецкошти	Кошти громадськ. організацій	Разом	Всього додаткових коштів
1927/28 р. .	630000	527000	1157000	447900	979960	656114	2083972	147140	28350	175490	3416464
28/29 р. .	756000	536000	1292000	480600	1292806	816852	2590268	208690	37180	245870	4128138
29/30 р. .	870000	545000	1415000	507440	1536812	953108	2997360	216300	44660	260960	4673320
30/31 р. .	957000	554000	1511000	540050	1785193	964589	3289832	216850	58246	375096	5075928
31/32 р. .	1000000	563000	1563000	556400	2062489	991922	3610811	218780	67230	286010	5459821
Разом за 5 років . .	4213000	272500	6938000	2532390	7657260	4362595	14572245	1007760	235666	1243429	27536721

Як видно з наведеної таблиці додаткові надходження особливо зміцнюють фінансову базу професійної освіти.

Нарешті визначимо розподіл всіх асигнувань Окрнаросвіти за складовими частинами загально-округового бюджету Харківщини.

	Бюджет О.В.К.			Бюджет Р.В.К.			Бюджет м. Харкова			Всього місцев. асигнувань	Всього з додатковими асигнув.
	Асигнування місцевого бюджету	Додаткові кошти	Разом	Асигнування місцевого бюджету	Додаткові кошти	Разом	Асигнування місцев. бюджет.	Додаткові кошти	Разом		
1927/28 р.	2198612	1407100	3605712	3553117	28350	3581467	3507768	1978014	5485782	9459497	12875961
28/29 р.	2398736	1565295	3964031	4340457	37180	4377637	4033592	2525663	6559255	10872785	15000923
29/30 р.	2447030	1721443	4168473	4665890	44660	4710550	4540173	2907217	7447390	11652603	16325923
30/31 р.	2300012	1850269	4150281	4996928	58246	5055174	4817461	3166913	7984374	12114401	17190329
31/32 р.	2245559	1922661	4168220	5414396	67230	5481626	5226273	3439930	8696203	12886228	18346049

В залежності від бюджетових перспектив, планове поширення культурно-освітньої мережі та забезпечення передумов до поліпшення якості її роботи проведено за такими основними принципами: 1) закріплення мережі вихідного 1926/27 року, 2) ставки зарплати, що їх встановлено РНК для 1927/28 року, підвищити на протязі останніх чотирьох планових років за відсотками, затвердженими ОВК; 28/29 р.—4⁰/₀, 29/30 р.—4⁰/₀, 30/31 р.—3⁰/₀, і 31/32 р.—3⁰/₀, 3) збільшити норми навчальної частини за рахунок адміністративно-господарських витрат: в 1926/27 р. співвідношення фонду зарплати, навчальної частини за рахунок адміністративно-господарських витрат: в 1926/27 р. співвідношення фонду зарплати, навчальної частини та господарських витрат становило такі відсотки: 58, 0—5, 3—36, 7, під кінець же 5-тиріччя це співвідношення дає такі зміни: 64, 5—8, 0—27, 5, 4) забезпечити природне зростання для всієї культурно-освітньої мережі, 5) Дальніше планове поширення культурно-освітньої мережі провадити в повній відповідності з провідними вказівками керуючих органів, 6) притягати до матеріальної участі в культурно-освітньому будівництві радянську суспільність і 7) нарешті, раціоналізація культурно-освітньої роботи та широкі заходи до підвищення її якості.

Апарат. З 1927/28 року Окрнаросвіта переходить до організації Райінспектури і на протязі планового періоду мусить забезпечити кожний район окремим райінспектором; при чому, при збільшенні апарату, підвищенні ставки зарплати та збільшенні витрати на його методичну роботу, загальне утримання апарату зменшується, як уже зазначалось, з 3,0 до 2,9⁰/₀.

Соцвих. 1. По соцвиху перш за все забезпечується дальше поширення мережі загального навчання з таким розрахунком, аби її в 1929/30 році було 6 пристосовано до повного охоплення дитнаселення 8—11 років, для того кількість комплектів обох концентрів 3198, що існували в 1926/27 році, треба під кінець 5-тиріччя довести до 4645.

2. Зокрема поширення другого концентру сільських семирічок провадиться за декретом про загальне навчання, з розрахунку одної п'ятої груп на 25 комплектів першого концентру, для чого 72 п'ятих груд 1926/27 року збільшується до 115, при чому відкриття нових семирічок мусить провадитись за принципом наближення їх до безпосереднього обслуговування сільського дитнаселення.

3. Для збільшення доступності навчання по семирічках дітям незаможного селянства намічено протягом 5-тиріччя відкрити інтернати при 27 семирічках.

4. Поруч мережі загального навчання поступово розгортається мережа шкіл скороченого курсу для підлітків 10—14 років, що їх у свій час не було залучено до школи.

5. З метою підготування культурних хліборобів-кооператорів сільського господарства, низових громадських робітників, що своїм впливом сприяли б загальному піднесенню культурно-матеріального добробуту села, до складу мережі соціального виховання, починаючи з 1927/28 р., вводиться новий тип закладу—школа селянської молоді і протягом 5-тиріччя кількість їх збільшується до 7, з розрахунку одної школи на чотири райони.

6. Окрім того, на протязі планового періоду провадиться агрономізація 15 сільських семирічок та індустріялізація 5 міських семирічок, що сприятимуть кращому підготуванню кваліфікованої робсили для індустріялізованого народного господарства.

7. В галузі дошкільного виховання поширюється мережа дитсадків з 63 до 108 комплектів, крім того, починаючи з 1928/29 р., відкривається 12 сільських дитсадків і збільшується до 40.000 крб. дотація місцевого бюджету на організацію літніх дитмайданів, нарешті, починаючи з 1927/28 р., розгортається мережа дитсадків та дошкільних груп за рахунок коштів профспілкових та громадських організацій.

8. В галузі боротьби з дитячою безпритульністю провадиться дальша реорганізація інтернатних закладів у бік стабілізації мережі та поступового розвантаження її від перерослих підготовуючи з них кваліфікованих робітників для промисловости та сільського господарства.

Поширення мережі соцвиху в цілому можна характеризувати цифрами даними за 1926/27 і 1931/32 роки.

Т и п и з а к л а д і в	1926/27 р.		1931/32 р.	
	Кільк.	Учнів	Кільк.	Учнів
1. Шкільних комплектів I-го концентру сільської мережі	2275	90281	3357	134283
2. Шкільних комплектів II-го концентру сільської мережі	158	5713	319	12665
3. Шкільних комплектів обох концентрів в Харкові	765	29504	969	38794
4. Шкільн. комплектів скороченого курсу для підлітків	—	—	97	3880
5. Школи селянської молоді	—	—	7	720
6. Агрономія. 7-рі ки	—	—	15	—
7. Індустр. 7-річки	—	—	5	—
8. Інтернати при 7-ріках	—	—	27	—
9. Дитсадки в Харкові	63	1605	108	2700
10. " на селі	—	—	12	300
11. Дитінтернати	—	5905	—	4200
12. Гуртожитки для підлітків	—	500	—	1000

За наведеною таблицею кількість дитнаселення охопленого закладами соціального виховання збільшується з 133508 до 198542, або на 49%.

Профосвіта.

В зв'язку з індустріалізацією країни, наступне 5-тиріччя можна характеризувати, як період особливих державних заходів до піднесення народного господарства шляхом вкладання в нього значних коштів для реконструкції промисловости та машинізації сільського господарства і поруч цього заходів до збільшення кадрів кваліфікованої робсили та піднесення культурного рівня робітничо-селянських мас.

Тому планове розгортання мережі масової профосвіти, так в цілому, як і в окремих її ділянках, пристосовуються до темпу зростання тих або інших потреб народного господарства і в той же час ув'язуються з потребами населення в середній та вищій освіті.

Робітнича освіта. Величезні завдання індустріалізації вимагають на протязі всього планового періоду особливої уваги до робітничої освіти, тому поступове розгортання мережі профзакладів робітничої освіти проведено за такими основними принципами:

1. Мережа профтехшкіл, за допомогою сільсько-господарських та інших профшкіл, мусить охоплювати на протязі всього 5-тиріччя не менше 50% випусків семирічок.

2. Охоплення робітничої молоді школами ФЗУ на протязі планового періоду не повинно зменшуватися.

3. Відкриття профзакладів тих або інших фахів; так по мережі профтехшкіл, як і шкіл ФЗУ, мусить бути цілком ув'язаним з темпом зростання потреб відповідних галузів промисловости.

4. Поступове поширення мережі кустарно-промислових та ремісничих шкіл для забезпечення цих галузів народного господарства потрібною кваліфікованою робсилою.

5. Планове розгортання на протязі всього 5-тиріччя мережі вечірніх робітничих шкіл.

6. Поширення мережі курсів перекваліфікації так зайнятих на підприємствах робітників, як і безробітних, для зменшення безробітних та збільшення кадрів кваліфікованого робітництва.

7. Закріплення існуючих робфаків та збільшення випусків через розгортання додаткових груп та філій.

8. В цілому мережа масової профосвіти мусить бути пристосована до підготування на протязі планового періоду не менше 10.000 кваліфікованих робітників для поповнення різних ділянок народного господарства Харківської округи. Виходячи з зазначеного, існуюча мережа профтехшкіл м. Харкова з 5 профзакладів на 1198 учнів поширюється до 12 профтехшкіл на 2920 учнів.

Сільська мережа з 6 профшкіл на 478 учня збільшується до 8 профзакладів на 1200 учнів.

Кількість шкіл ФЗУ залишається стабільною, але існуюча навантаженість мережі поступово збільшується з 3339 до 5500 учн.

Кількість кустарно-промислових шкіл збільшується з двох до чотирьох і навантаженість їх — з 220 до 520 учнів.

Кустарно-ремісничих шкіл у 1926/27 р. існувало лише одна на 40 учнів, а під кінець 5-тиріччя їх мусить бути 7 по 560 учнів.

Мережа вечірніх шкіл розгортається з 1927/28 року і під кінець планового періоду кількість їх буде доведено до 27-ми з охопленням 4500 учнів.

Два вечірніх рабфаки 1926/27 р. поширюються шляхом організації філій до збільшення навантаженості з 558 до 1400 слухачів.

Нарешті, мережа робкурсів з 9 профзакладів на 510 слухачів збільшується до 21 на 1800 слухачів.

В цілому мережа робітничої освіти під кінець 5-тиріччя мусить мати такий вигляд:

Типи профзакладів	Профзакла- дів	1926/27 р.		Профзакла- дів	1927/28 р.	
		Груп	Учнів		Груп	Учнів
1. Профшкіл інд.-техн.	11	41	1676	20	103	4120
2. Шкіл ФЗУ	21	108	3339	21	172	5500
3. Куст.-пром шкіл	2	9	220	4	16	520
4. Куст.-ремісн. шкіл	1	1	40	7	14	560
5. Вечірніх робшкіл	—	—	—	27	110	4500
6. Вечірніх робфаків	2	19	558	2	36	1440
7. Робкурсів	9	17	510	21	60	1800
Р а з о м . . .	46	195	6343	102	511	18440

За наведеною таблицею кількість профзакладів робітничої освіти збільшується з 46 до 102, цеб-то на 120%, а навантаженість з 6343 до 18440 учнів, або на 190%.

Сільсько-господарська освіта. 5-тирічний план розгортання мережі сільсько-господарської освіти ув'язується з одного боку з потребами кваліфікованої сили для різних ділянок сільського господарства Харківської округи, а з другого — з поступовим забезпеченням кожного адміністративного району сільсько-господарською школою так для сільської молоді, як і для дорослого селянства.

До складу мережі сільсько-господарської освіти в 1926/27 навчальному році входили такі типи профзакладів: 1) чотири профшколи для тих, що закінчують семирічку, 2) три інтегральних школи на базі 4-річок і 3) дев'ять однорічних шкіл для дорослого селянства.

Але, на протязі планового періоду, в зв'язку з розгортанням по лінії соцвиху мережі шкіл селянської молоді та агрономізованих семирічок, інтегральні школи поступово реорганізуються в профшколи, крім того намічається відкриття однорічних курсів.

Розгортання мережі сільсько-господарських профшкіл мусить іти за таким планом:

В 1927/28 році відкривається Веселівська профшкола в Липецькому районі, для якої частково використовується база сільсько-господарської школи довоєнного часу. Крім того Богодухівська та Липковатівська інтегральні школи реорганізуються в профшколи. Природньо-економічні умови Богодухівського району найбільш сприяють для організації там меліоративної профшколи, а Таранівський район має всі предумови для профшколи молочарства та птахівництва.

В 1928/29 році відкривається профшкола маслоробства та сироваріння в Харкові, а також організується при цій профшколі 9-тимісячні курси для підготовки маслоробів та сироварів. Суто-молочарський характер Харківського району конче вимагають такої профшколи, яка підготовляла б кваліфікованих маслоробів та сироварів для обслуговування так самого Харкова, як і його околиць.

В садовому Краснокутському районі в 1929/30 році мусить відкритися профшкола садівництва та городництва.

Протягом останніх двох планових років в Олексіївському та Старовіровському хліборобських районах намічено відкрити профшколи рільництва.

Крім того, під кінець 5-тиріччя інтегральні школи при Богодухівському та Охтирському дитмістечках будуть реорганізовані в профшколи.

Нарешті, Чугуївсько-Бабчанська лісова профшкола мусить бути включена до мережі місцевого бюджету.

Таким чином мережа сільсько-господарської освіти на кінець планового періоду мусить мати таке поширення.

Типи профзакладів	1926/27 р.			1931/32 р.		
	Закладів	Груп	Учнів	Закладів	Груп	Учнів
1. Сільсько-госп. профшкіл	4	14	441	15	54	2120
2. » інтегр. шкіл	3	10	270	—	—	—
3. » курсів для села	9	9	360	27	27	1080
4. » курсів	—	—	—	1	1	40
Р а з о м	16	33	1071	43	82	3240

Збільшення кількості профзакладів становить 168%, а навантаженість мережі збільшується на 2020%.

Соціально-економічна освіта Мережа соціально-економічної освіти має ту характерну особливість, що вона зосереджена, головним чином, у Харкові і за винятком однієї кооперативної профшколи, існує на самооплатності.

В 1926/27 р. до складу мережі входило 16 профзакладів з 128 групами на 5169 учнів.

Досвід останніх років говорить за те, що випуски мережі перебільшують потребу в цій кваліфікованій силі з боку державних та громадських організацій, а крім того, короткотермінові курси не задовольняють уже що до самої кваліфікації.

Тому далішні розгортання мережі соціально-економічної освіти проведено за такими принципами: 1) поступове зменшення навантаженості мережі м. Харкова, з закріпленням профшкіл та з ліквідацією нежиттєвих курсів і 2) відкриття кооперативних профшкіл по колишніх повітових центрах для забезпечення кооперації місцевою кваліфікованою силою:

Під кінець 5-тиріччя мережа мусить дати такі зміни:

1926/27 р. профзакладів 16 груп 128 учнів 5169

1931/32 р. » 25 » 165 » 6700

Кількість профзакладів збільшується за рахунок села на 56%, але загальна її навантаженість збільшиться, головним чином, за рахунок природнього росту прафзакладів лише на 29%.

Медична освіта. Мережа медичної освіти в складі двох профшкіл помікарів та двох акушерських задовольняє потреби Харківської округи. Тому існуюча мережа залишається стабільною. Передбачається лише відкриття за вимогами і на кошти медустанов та спілки Медсантруд короткотермінових курсів перекваліфікації.

Художня освіта. Мережа художньої освіти існує на самооплатності й зосереджена виключно в м. Харкові. До складу її входять художньо-промислові профшколи з курсами та музична профшкола, з дитячим відділом і з курсами для дорослих. В такому складі залишається вона на все 5-тиріччя і лише збільшується її навантаженість.

Приватні курси. Поруч державної мережі масової профосвіти, головним чином, в Харкові, існує мережа приватних курсів різних спеціальностей—крою, шитва то що.

По лінії цієї мережі профосвіта ставить перед собою такі завдання: 1) на протязі планового періоду остаточно вивчити мережу приватних курсів з боку їх потреби та життєвості і 2) поступово організувати мережу потрібних та фінансово-міцних курсів під ідеологічним керівництвом профосвіти.

Стипендії, інтернати, дотації. Поруч з поширенням мережі масової профосвіти та поступовим збільшенням її навантаженості, профосвіта на протязі всього планового періоду виділяє спеціальний фонд для фінансування тих міроприємств, які сприяли б збільшенню охоплення профшколами та ВУЗ'ами дітей робітників та незаможного селянства.

Такими міроприємствами є: 1) Стипендіальний фонд, що його з 6009 крб. 1928/27 р. збільшується під кінець 5-тиріччя до 35000 крб.; 2) дотаційний фонд—збільшується з 57000 крб. до 82000 крб., видається дотацій до 12000 крб. педтехнікумам і до 1000 крб.—ВУЗ'ам 3) Організація при профшколах інтернатів—15000 крб.

Політосвіта.

Для планового поширення та поглиблення політосвітньої роботи на протязі наступного 5-тиріччя ставиться такі основні завдання:

1. Дальніша ліквідація неписьменности та малописьменности.
2. Підвищення політичного та загально-культурного рівня робітничих та селянських мас за допомогою шкіл підвищеного типу, курсів підготовки до профшкіл та ВУЗ'ів, робітничого університету, самоосвіти і інших форм політосвітньої роботи.
3. Керівництво та допомога політосвітній роботі по лінії клубів, сельбудів, хат-читалень та бібліотек.
4. Розвиток містечтва серед робітничо-селянських мас шляхом поширення мережі театрів та поглиблення роботи містечьких організацій.
5. Поширення та піднесення якості роботи кіно та радіо як форм масової культурно-освітньої роботи.

Школи неписьменних За даними перепису 1926 року неписьменних 1—35 років лічитьсся по Харківській окрузі 178.786, але бюджетові перспективи наступного 5-тиріччя дають можливість розгорнути мережу шкіл лише для охоплення 116950 неписьменних або до 65%.

Поступове поширення мережі шкіл неписьменних мусить іти за такою кількістю груп та учнів:

	27 28 р.		28/29 р.		29 30 р.		30/31 р.		31/32 р.		Разом	
Райони	400	16000	450	1800	500	20000	600	24000	700	28000	2650	106000
Харків	50	1500	68	2040	76	2280	82	2460	89	2670	365	10950
Разом	450	17500	518	20040	576	22280	682	26460	789	30670	2815	116950

Школи малописьменних. Виходячи з бюджетових можливостей, розгортання мережі шкіл малописьменних проведено за такими принципами:

1) По м. Харківу, щорічно відкривається кількість груп для охоплення 70% тих, що закінчують школи неписьменних, а по районах кількість таких груп визначається певним співвідношенням їх до кількості груп неписьменних.

На протязі планового періоду мережа шкіл малописьменних мусить мати таке щорічне збільшення груп:

	27/28 р.			28/29 р.			29/30 р.			30/31 р.			31/32 р.			Разом	
	Співвідн.	Груп.	Учнів.	Співвідн.	Груп.	Учнів.	Співвідн.	Груп.	Учнів.	Співвідн.	Груп.	Учнів.	Співвідн.	Груп.	Учнів.	Груп.	Учнів.
Райони . .	—	—	—	1:25	18	720	1:20	25	1000	1:15	40	1600	1:10	70	2800	153	6120
Харків . .	—	40	1200	—	45	1350	—	50	1500	—	56	1680	—	62	1860	263	7590
Разом .	—	40	1200	—	63	2070	—	75	2500	—	96	3280	—	132	4660	416	13710

Примітка: Співвідношення—одна група малописьменних на певну кількість груп неписьменних.

Школи підвищеного типу. Організацію шкіл підвищеного типу, з трьохрічним курсом навчання, розпочато в 1926/27 році відкриттям 20-типерших груп у Харкові. Потреба в таких школах остільки велика, що відкриті групи змогли задовольняти лише 50% заяв, але школи такого типу природньо зростаючи вимагають значних витрат, крім того, потрібно розгорнути таку мережу і по районах. Тому на протязі планового періоду навантаженість мережі шкіл підвищеного типу доводиться лише до 50 груп у Харкові і до 57 груп по району.

Поступове зростання цієї мережі мусить іти за такою кількістю груп.

	27/28 р.		28/29 р.		29/30 р.		30/31 р.		31/32 р.		Разом	
	Груп.	Учнів.	Груп.	Учнів.	Груп.	Учнів.	Груп.	Учнів.	Груп.	Учнів.	Груп.	Учнів.
Райони	—	—	10	300	30	900	57	1710	57	1710	154	4620
Харків	38	1330	50	1750	50	1750	50	1750	50	1750	238	8330
Разом . .	38	1330	60	2050	80	2650	107	3460	107	3460	392	12950

Курси підготовки до профшкіл та ВУЗ'ів. До 1927/28 року в Харкові існували самооплатні курси, приватні та відкриті профорганізаціями, для підготовки до профшкіл та ВУЗ'ів. Вивчення роботи цих курсів та соціального складу їх слухачів поставило перед політосвітою потребу організації державних самооплатних курсів, з забезпеченням на них 15% місць для безробітних, червоноармійців та демобілізованих.

Курси відкрито в 1927/28 навчальному році на 500 слухачів. Дальніше зростання цих курсів в залежності від фінансових можливостей та кількості слухачів передбачається або внутрішнім поширенням шляхом організації додаткових груп, або відкриттям філій. На протязі всього планового періоду також передбачається певна дотація курсам за рахунок місцевого бюджету.

Вечірній робуніверситет. Новий для Харківської округи тип політосвітньої установи, відкритий за 5-тирічним планом у 1927/28 навчальному році з трьома факультетами—соціально-економічним, природознавчим та технічним. Робуніверситет не ставить перед собою завдання підготування до ВУЗ'ів, або дати слухачеві певну спеціальність. Основна установка робуніверситету піднесення культурного рівня робітника, поширення його громадсько-політичного світогляду та підвищення його кваліфікації. Прийом робуніверситету охоплено 898 слухачів, з яких робітники від станка становлять 68%, що говорить за потребу відкриття такої політустанови. Утримання робуніверситету проходить по державному та місцевому бюджетах, при чому дотацію місцевого бюджету передбачається на протязі 5-тиріччя збільшити з 25000 до 40000 крб.

В залежності від фінансових можливостей дальніший розвиток роботи робуніверситету передбачається у двох напрямках: 1) за сприятливих бюджетових передумов під кінець 5-тиріччя можна бути розгорнути такі мережі: Центральний на 1000 слухачів, Червоноармійський на 600, Іванівський на 600 і пересувний-селянський на 150 слухачів, 2) в противному ж разі закріплюється лише Центральний робуніверситет.

Мережа сельбудів та хат-читалень. Мережа 1926/27 року в складі 328 сельбудів та хат-читалень охоплювали 77% сільрад Харківської округи. Дальніше розгортання мережі під кінець 5-тиріччя мусить бути доведено до 427 закладів для повного охоплення всіх сільрад. Крім того, передбачається поступове побільшення мережі сельбудів за рахунок реорганізації хат-читалень і організації мережі червоних кутків за рахунок коштів громадських організацій. За окремими роками планового періоду поширення та реорганізація мережі передбачається за такими цифрами:

	27/28 р.	28/29 р.	29/30 р.	30/31 р.	31/32 р.
Райсельбудів	26	26	26	26	26
Сельбудів	145	202	237	269	301
Хат-читалень	185	140	120	100	100
Червоних кутків	135	169	203	234	270
Разом	491	537	586	634	697

Клубна робота. Мережа клубів, починаючи з 1925/26 року, поступово зосереджується з фінансово-господарського боку в руках Харківської Окрпрофради. До початку планового періоду Окрпрофосвіта передала

Окрпрофраді 14 клубів, зі щорічною дотацією місцевого бюджету в сумі 192779 крб. В Окрнаросвіті залишається ще 5 клубів з кошторисом — 48052 крб.

Виходячи з зазначеного, на протязі 5-тиріччя передбачається повна передача мережі клубів Окрпрофраді, з поступовим збільшенням дотації до 248000 крб.

Бібліотечна робота. План поступового розвитку бібліотечної роботи побудовано за такими основними принципами: 1) збільшення, бюджетових можливостей, існуючого бібліотечного фонду, 2) підвищення якості книжкового фонду, 3) раціоналізація системи охоплення читачів і 4) притягнення коштів громадських організацій.

Мережа сільських бібліотек місцевого бюджету в 1926/27 р. мала 449486 книжок, що пересічно давало одну книжку на три чоловіки населення, або одну книжку на двох письменних від 8 до 50 років. Протягом 5-тиріччя за рахунок місцевого бюджету з'являється можливим поповнити бібліотечний фонд на 144098 книжок, крім того, передбачається придбання 170.000 книжок за кошти громадських організацій. В цілому сільський бібліотечний фонд збільшується до 763584 книжок, деб-то на 70%.

Існуюча система охоплення читача в основному полягає в пересуванні книжки з райбібліотеки до сельбуду, хати-читальні, червоного кутка і на сьогодні вона себе виправдує.

Але з поступовим поширенням та поглибленням культурно-освітньої роботи на селі і загальним піднесенням культурного рівня селянства, мережі райбібліотек, як стаціонарних зосереджень книжкового фонду для обслуговування всього району не буде досить. Тому за планом передбачається організація 81 стаціонарних бібліотек по великих селах з розрахунку трьох стаціонарок на район.

Коли на селі бібліотечна робота зосереджена, головним чином, в руках політосвіти, то по Харківу в цій роботі беруть значну участь профспілки, кооперація й інші організації. За останніх років мережа міських бібліотек майже стабілізувалась і робота провадиться в таких напрямках: профспілкові бібліотеки обслуговують членів різних профспілок, кооперативні — кооперовану частину населення, а політосвітня бібліотека місцевого бюджету надає характеру районових і обслуговує, головним чином, неорганізоване населення.

Організована частина міського населення охоплена бібліотеками до 60%, охоплення неорганізованого населення становить всього до 25%. Тому на протязі планового періоду передбачається відкрити районову бібліотеку в нагірному районі (всього буде шість) і довести охоплення до 80%.

Крім того, на протязі 5-тиріччя передбачається раціоналізувати та поширити роботу Округової бібліотеки, наблизивши та ув'язавши з роботою сільських районових бібліотек.

Кінофікація. В 1926/27 році по районах було розташовано 31 кіноустанови, с них 17 за рахунок місцевого бюджету і 14 на кошти різних громадських організацій. Протягом планового періоду існуюча мережа поширюється до 135 кіноустановок з розрахунку п'яти закладів на район, при чому за рахунок бюджету мусить бути відкрито 40 кіноустановок і на кошти громадських організацій 96.

Радіофікація. За 5-тирічним планом, поруч з кінофікацією, передбачається розгорнути мережу радіоустановок до повного охоплення всіх 427 сілрад, для чого потрібно буде влаштувати 227 нових

радіоустановок, при чому під кінець 5-тиріччя по бюджету мусить проходити 37% і на коштах громадських організацій 63%.

Мережа театрів. По лінії місцевого бюджету в Харкові зосереджено такі театри: 1) державний, 2) робітниче-селянський 3) державний дитячий, 4) російська музична комедія, 5) зимовий цирк, 6) Червонозаводський літній цирк і 7) театр Модерн.

Під кінець 5-тиріччя існуюча мережа мусить бути поширена трьома театрами—Державною оперою, 2-м Робітниче-селянським і Російським пересувним.

Екскурсійна робота. В 1926/27 р. було проведено 8200 екскурсій, які охопили 246000 чол. при чому на цю роботу з боку місцевого бюджету витрачено 7058 крб. За планом передбачається збільшення асигнувань на цю роботу до 12479 крб. Тому і екскурсійна робота мусить поступово поширитися до 15000 екскурсій з охопленням до 450000.

Сприяння українським культурно-мистецьким організаціям.

В цій галузі політосвіта ставить перед собою завдання з одного боку фінансової допомоги розвитку української культури та мистецтва (щорічна дотація Державній капелі по 18000 крб. Капелі кобзарів-по 5000 крб. Пролеткульту-по 6000 крб.), а з другого-притягнення цих організацій до обслуговування робітничих клубів та сільських політосвітніх закладів.

Докладно розроблений 5-тирічний план Окрнаросвіти передано на розгляд та затвердження вищих керуючих органів.

Завдання цієї статті можливе, в межах бюлетеня, ознайомлення робітників освіти з планом поступового розвитку культурно-освітньої роботи на Харківщині.

Редагує В. О. ПІВЕНЬ.

Ціна 20 коп.

. 2000 пр